

Praesumptio innocentiae

Posted on 28/3/2018

Dit keer begin ik mijn blog met een stukje Latijn: praesumptio innocentiae. Dit is met een moeilijk woord de *onschuldpresumptie*. In de Nederlandse rechtspraak (en dit geldt voor ieder zichzelf respecterende rechtsstaat) is iedereen onschuldig totdat het tegendeel bewezen wordt. Dat is maar goed ook. Stelt u zich eens voor dat een rechter zegt: 'We hebben geen sluitend bewijs tegen u en u blijft zelf ontkennen maar bij gebrek aan een betere kandidaat veroordelen wij u toch.' Nederland zou te klein zijn, en terecht. Sterker nog, het grootste deel van de wereld zou over ons heen vallen want dit is zo'n fundamenteel begrip uit het strafrecht.

Het was wel eens anders. Denkt u eens aan de heksenprocessen. Hier was de bewijslast omgekeerd. Iemand die van hekserij werd beschuldigd moest door middel van de heksenproef zijn of haar onschuld bewijzen wat in vrijwel alle gevallen de dood van de beschuldigde betekende. Soms gaat het ook in onze huidige rechtspraak wel eens mis. Een enkele keer wordt er door tunnelvisie op de verkeerde manier bewijslast verzameld. In zo'n geval is men bij voorbaat overtuigd van de schuld van de verdachte en wordt er alles aan gedaan om daar bewijzen voor te verzamelen. Ontlastend bewijs wordt terzijde geschoven. Gelukkig komt dit niet vaak voor (zover wij weten dan) alleen als het uitkomt dan zijn de rapen gaar. Volledig terecht overigens want probeert u zich eens in te denken wat het doet met iemand die door tunnelvisie onschuldig wordt veroordeeld.

Ja, het is goed dat de onschuldpresumptie bestaat en wordt gerespecteerd. Iedereen is onschuldig totdat het tegendeel bewezen wordt. Iedereen? Nee, niet als je Rusland heet. Dan staat bij voorbaat je schuld al vast. Voor wie het nog niet doorheeft, ik doel op het massaal uitzetten van Russische diplomaten na de vergiftiging van Sergei Skripal en zijn dochter. Letterlijk zegt premier May (en ik vertaal het in mijn eigen woorden): 'We weten zeker dat Rusland achter deze gifgasaanval zit omdat we geen andere verdachten kunnen vinden.' Als dat geen tunnelvisie is dan weet ik het niet meer.

Uiteraard mag u over deze hele zaak denken wat u wilt alleen de stelligheid waarmee tegenwoordig al snel bij alles richting Rusland wordt gewezen stuit mij tegen de borst. Zoiets kan grote gevolgen hebben of zijn we met z'n allen de inval in Irak voor het gemak vergeten. Waarom gebeurde dat ook alweer? Oh ja, Saddam zou beschikken over een grote hoeveelheid massavernietigingswapens. Er was geen bewijs voor maar Bush zei het en dus moest het wel waar zijn. We hobbelden er met onze westerse superioriteitsgevoelens blindelings achteraan en zie het resultaat. De wapens bleken niet te bestaan, het heeft honderdduizenden mensen het leven gekost en Irak is na al die jaren nog steeds een kruitvat.

Nu de meeste niet-westersgezinde regeringsleiders in het Midden-Oosten zijn verdreven en IS redelijk is teruggedrongen wordt het tijd voor een nieuwe gezamenlijke vijand. Je moet immers iemand overal de schuld van kunnen geven. Het Westen heeft de oude vijand uit de tijd van de Koude Oorlog van stal gehaald in de vorm van Rusland. Als je banken gehackt worden kan je de Russen de schuld geven (wel lullig uiteraard als achteraf blijkt dat het toch niet de Russen waren). Zo'n gezamenlijke vijand die je bij voorbaat overal de schuld van kan geven is namelijk heel handig om de aandacht af te leiden van andere problemen. Als je de bevolking maar genoeg schrik aanjaagt dan blijven ze als makke schapen achter je staan want straks komt de boze wolf eraan en die blaast je huisje omver. Gelukkig zijn er nog mensen

over die wel zelfstandig blijven denken en niet klakkeloos achter de massa aanlopen. Helaas worden het er wel steeds minder.